

Надзвичайно велика роль у соціалізації особистості належить етносу – як історично створеній стійкій сукупності людей, які володіють спільними рисами та стабільними особливостями культури і психічного складу, а також усвідомленням своєї єдності та відмінностей від інших подібних сукупностей. Провідними ознаками етнічної, національної належності людини є мова, яку вона вважає рідною, а також культура, що стоїть над цією мовою.

Виховання доповнюється і завершується самовихованням. Самовиховання за формою – суб'єктивний процес обумовлене потребами суспільного розвитку. Вирішення будь-якого завдання виховання особистості неможливе без самовиховання. Процес самовиховання може бути ефективним лише за умови відповідності завданням і цілям виховання, власним бажанням особистості. Тільки в такому разі цей процес не сприймається людиною як ідейно-психологічний вантаж, не обтяжує її, а навпаки, задовольняє морально. Самовиховання – це спосіб виявлення індивідуальності людини, сугубо особистий засіб її розвитку, власного само здійснення. Без цього суб'єктивного чинника практично неможливе становлення соціально зрілої, суспільно активної особистості з життєвою позицією гуманістичної спрямованості.

Починаючи з XIX століття у психології людини почали все більше проявлятися такі негативні відчуття, як відчуття самотності, відчуття загального незадоволення своїм життям, втрата сенсу життя загальна відчуженість. Загальна відчуженість людей – це яскрава риса великих міст. Обмежене коло спілкування, замкнутість на своїх проблемах, відсторонення від життя інших – це плоди урбанізації, яка поширилась по цілому світу. Сучасна людина більше живе своїм внутрішнім світом, менше – світами інших людей [5].

На формування та розвиток особистості впливають також зовнішні фактори, до яких входять: а) засоби масової інформації та пропаганди (телебачення, радіо, преса); б) культурні інститути (театри, кіно, бібліотеки, клуби тощо); в) об'єкти духовної культури (література, художні і музичні твори та інші); г) виробниче середовище; д) предметно-просторове сере-

довище (характер населеного пункту – місто, село, особливості забудови, транспорту) тощо.

Висновки

Отже, формування особистості це дуже складний і тривалий процес, який проходить поетапно і в якому кожна деталь має важливе значення, не залежно від того, який шлях вона вибере в житті. На формування особистості впливають: родина (мікросередовище) та суспільство; виховання та самовиховання.

У сучасній Українській державі є необхідність формування у громадян національного наукового світогляду, який би втілював у собі культурні здобутки, цінності ідеології, моралі рідного народу, а також творчо використовував би кращі досягнення світової цивілізації. Щоб оволодіти національним науковим світоглядом, кожній особистості, насамперед, необхідно включитися в активну творчу діяльність. Це основний шлях, єдино ефективний спосіб стати особистістю.

Виходячи з вищесказаного слід зазначити, що для досягнення конкурентоспроможності працівників і держави, організації повинні прийняти на себе корпоративну соціальну відповідальність у сфері освіти, профпідготовки, оплати за навчання, інвестування культурного розвитку працівників та виховних процесів, впровадження інноваційної системи безперервного навчання людини на протязі всього її життя; за активність компанії по створенню і підтримки свого бренду, який напряму залежить від рівня розвитку особистості.

Список використаної літератури

1. <http://pedagogika/at.ua/forum/88-1286-1>
2. Буквинська М.П. Социальные технологии как способ регулирования трудовых отношений в корпорациях / Диссертация д.е.н., М., ФГОУ ВПО «РАГС при Президенте РФ», 2008. – С. 282.
3. Липман М. Обучение с целью уменьшения насилия и развития миролюбия // Вопросы философии. – №2. – С. 110–121.
4. Chaffec J. The Thinkers Way. Steps to a Richer Life. – Boston, New York, Toronto, London: Liffle, Brown and Company, 2008. – 207 p.
5. Гарбузов В.И. Человек, жизнь, здоровье / В.И. Гарбузов – СПб.: Речь, 2005. – 217 с.

*Р.В. ФРОЛЕНКО,
к.е.н., доцент, Тернопільський НТУ імені Івана Пулюя*

Удосконалення взаємодії органів влади в процесі здійснення фінансового контролю в сфері охорони здоров'я

У статті досліджено об'єктивну необхідність здійснення фінансового контролю в сфері охорони здоров'я. Обґрунтовано значимість взаємодії органів влади в процесі здійснення фінансового контролю в

сфері охорони здоров'я. Систематизовано шляхи удосконалення взаємодії органів влади в процесі здійснення фінансового контролю в сфері охорони здоров'я.

Ключові слова: фінансовий контроль, фінансові ресурси, сфера охорони здоров'я, органи державної влади, місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання.

В статье исследована объективная необходимость осуществления финансового контроля в сфере здравоохранения. Обоснована значимость взаимодействия органов власти в процессе осуществления финансового контроля в сфере здравоохранения. Систематизированы пути совершенствования взаимодействия органов власти в процессе осуществления финансового контроля в сфере здравоохранения.

Ключевые слова: финансовый контроль, финансовые ресурсы, сфера здравоохранения, органы государственной власти, местного самоуправления, субъекты хозяйствования.

In the article the objective need for financial control in health care. Proved the importance of cooperation between authorities in the implementation of financial control in health care. Systematized ways of improving cooperation between authorities in the implementation of financial control in health care.

Постановка проблеми. Фінансовий контроль є важливою підсистемою в системі контролю держави, яка забезпечує наповнення дохідної частини бюджетів; розподіл і перерозподіл фінансових ресурсів та їхнє цільове використання. Діяльність щодо здійснення фінансового контролю в Україні є малоефективною, про що свідчить значна кількість правопорушень, що вчиняються у сфері поводження з фінансовими ресурсами. Завчасне виявлення цих правопорушень вимагає узгодженої дії державних органів, які наділені контрольними повноваженнями. Це вказує на необхідність здійснення фінансового контролю, яка передбачає взаємодію усіх контролюючих державних органів та концентрацію їхніх зусиль на пріоритетних напрямках такого контролю.

Організація непрозорих тендерних закупівель ліків, оплата будівельно-ремонтних ремонт по завищених цінах будівельних матеріалів, нецільове використання бюджетних коштів, ухвалення національних і регіональних програм в інтересах зацікавлених груп, зокрема фармацевтичних компаній, зумовлюють необхідність проведення фінансового контролю в сфері охорони здоров'я з боку держави. Причому такий контроль вимагає налагодження взаємодії органів влади в процесі його здійснення.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Питанням фінансового контролю присвятили свої праці такі вчені: І. Белобжецький, О. Василик, О. Кириленко, І. Стефанюк, В. Шевчук та інші.

Метою даної статті є обґрунтування необхідності здійснення фінансового контролю та значимості взаємодії органів влади в процесі здійснення фінансового контролю в сфері охорони здоров'я.

Виклад основного матеріалу. Розвиток ринкової економіки в Україні обумовлює необхідність розбудови підси-

стеми державного фінансового контролю, яка має забезпечувати контроль стану фінансових ресурсів з боку уповноважених на це державою органів.

Фінансовий контроль може здійснюватися з боку державних і недержавних організацій. Підтвердженням цього може слугувати таке визначення фінансового контролю: це специфічний вид діяльності, що здійснюється всіма ланками державної влади й управління, а також недержавними структурами стосовно забезпечення на основі законності відповідного рівня фінансової дисципліни, ефективного руху централізованих і децентралізованих фондів, а також пошуку шляхів удосконалення процесів розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів у країні [1].

На думку І. Стефанюк, фінансовий контроль – це система активних дій, що здійснюються органами державної влади, місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання та громадянами України, по стеженню за функціонуванням будь-якого об'єкта управління в частині утворення, розподілу та використання ним фінансових ресурсів з метою оцінки економічної ефективності господарської діяльності, виявлення і блокування в ній відхилень, що перешкоджають законному і ефективному використанню майна і коштів, розширеному відтворенню виробництва, задоволенню державних, колективних та приватних інтересів і потреб, та удосконалення управління економікою [2].

Взаємодія суб'єктів фінансового контролю є врегульованою фінансово-правовими та адміністративно-правовими нормами, погодженою за метою, часом і місцем діяльністю суб'єктів фінансового контролю, за якої вони чинять взаємний вплив один на одного і на суспільні відносини з метою виявлення відхилень від встановлених стандартів і порушень принципів законності, ефективності й економії використання матеріальних і фінансових ресурсів, спрямований на можливість вжиття коригуючих заходів, притягнення до відповідальності, здійснення заходів для запобігання або мінімізації таких порушень у майбутньому.

Сьогодні з метою вдосконалення координації дій при здійсненні фінансового контролю за діяльністю суб'єктів господарювання Державна фінансова інспекція України продовжує роботу щодо посилення взаємодії з податковими органами.

Співпраця органів державної контрольно-ревізійної служби з органами податкової служби здійснюється на підставі Наказу Головного контрольно-ревізійного управління України та Державної податкової адміністрації України від 22.12.2001 № 143/514 (із змінами) «Про затвердження порядку взаємного інформування органів державної контрольно-ревізійної служби України та органів державної податкової служби України про факти фінансових порушень та вжиті заходи». Цей Порядок спрямований на координацію діяльності органів державної контрольно-ревізійної та податкової служб з метою зміцнення фінансової дисципліни суб'єктів господарювання. Метою Порядку є встановлення механізму надання органами державної контрольно-реві-

зійної служби інформації про факти виявлених за результатами ревізій (перевірок) порушень фінансової дисципліни та зворотного інформування органами державної податкової служби щодо вжитих за цими фактами заходів, що стосуються: порушень норм з регулювання обігу готівки; порушень порядку ведення бухгалтерського обліку, які свідчать про можливе заниження об'єкта та/або бази оподаткування, а також ухилення від сплати податків і зборів (обов'язкових платежів); проведення з порушенням законодавства операцій із заставленими активами [3].

З метою підвищення оперативного доступу до інформаційних ресурсів наказом Міністерства фінансів України від 17.05.2006 №469 затверджено Порядок обміну інформацією між Міністерством фінансів України та Головним контрольно-ревізійним управлінням України [4], який передбачає передачу інформації від Міністерства фінансів України та Головного контрольно-ревізійного управління України з метою забезпечення інформаційної підтримки функцій у здійсненні державного контролю за дотриманням бюджетного законодавства, реформування бюджетної системи та забезпечення погодження фінансових планів підприємств державного сектора економіки. Щомісячний обмін такою інформацією в електронному вигляді розпочато з червня 2006 року.

Необхідність вдосконалення координації дій органів Державного казначейства України і Державної контрольно-ревізійної служби України при здійсненні контролю за порядком ведення бухгалтерського обліку, складанням звітності про виконання бюджетів та кошторисів, проведенням операцій з бюджетними коштами зумовила видання Державним казначейством України та Головним контрольно-ревізійним управлінням України спільного наказу «Про окремі питання взаємодії органів Державного казначейства України та державної контрольно-ревізійної служби в Україні» від 27.12.2006 №352/420 [5], яким так звані окремі питання взаємодії, чітко не визначені, хоча в ньому повинні були знайти відображення саме форми координації, оскільки зазначається, що наказ приймався з метою вдосконалення координації дій вказаних суб'єктів, тому він потребує уточнень. Аналіз норм дає можливість говорити про такі форми взаємодії як обмін інформацією з питань, що мають взаємний інтерес. Зокрема, за результатами річних звітів органи Державної казначейської служби України надають інформацію щодо наявності небюджетних зобов'язань та вжитих заходів у розрізі розпорядників бюджетних коштів до органів Державної контрольно-ревізійної служби України. У свою чергу органи Державної контрольно-ревізійної служби України надають органам Державної казначейської служби України та Міністерству фінансів України інформацію про факти порушень бюджетного законодавства, порядку ведення бухгалтерського обліку та достовірності звітності про виконання державного та місцевого бюджетів за видатками, які допущені розпорядниками або одержувачами коштів у разі неналежного виконання контрольних функ-

цій Державною казначейською службою України або її територіальним органом. До особливої форми взаємодії відноситься взаємна допомога, прикладом якої є надання письмових роз'яснень, відповідної бази з питань проведення контрольних заходів. Спільна реалізація результатів контрольних заходів, як форма контролю, проявляється у проведенні органами Державної контрольно-ревізійної служби України та органами Державної казначейської служби України щоквартальних звірок щодо надходжень до бюджетів та бюджетних установ платежів, які стали наслідком проведених контрольних заходів органами Державної контрольно-ревізійної служби України.

У рамках такої співпраці Державною казначейською службою України здійснюється систематичне інформування органів Державної контрольно-ревізійної служби України про виявлені попереднім та поточним контролем факти порушень бюджетного законодавства. Для використання цієї інформації як при плануванні контрольно-ревізійної роботи, так і безпосередньо в ході контрольних заходів. Держказначейство щомісячно інформується про результати контрольних заходів, проведених органами Державної контрольно-ревізійної служби України. Між цими державними органами проводяться щоквартальні звірення щодо надходжень до бюджетів та бюджетних установ, які стали наслідком проведених контрольних заходів. Крім того, органи Державної контрольно-ревізійної служби України мають доступ до інформації баз даних автоматизованої системи «Казна».

З метою оптимізації планування контрольно-ревізійної роботи, спрямованої на забезпечення ефективності та законності використання державних ресурсів, налагоджено обмін інформацією з Фондом держмайна України, який надає Державній фінансовій інспекції України інформацію щодо державних та казенних підприємств, бюджетних установ і організацій, а також суб'єктів господарювання, що знаходяться у власності держави частково, або повністю, внесених до Єдиного реєстру об'єктів державної власності.

З метою поліпшення управління об'єктами державної власності та вдосконалення порядку передачі державного майна в оренду Головним контрольно-ревізійним управлінням України видано наказ «Про закріплення підрозділів, що проводять роботу зі створення і формування Єдиного реєстру об'єктів державної власності» від 07.09.2006 №283 [6], який передбачає інформування Фонду державного майна України про виявлені за результатами контрольних заходів об'єкти державної власності, які не внесені до реєстру.

Позитивна практика взаємодії органів влади в процесі здійснення фінансового контролю, в тому числі, в сфері охорони здоров'я, супроводжується наявністю негативних тенденцій та проблем, які мають місце в роботі організацій охорони здоров'я, і вимагають їх послаблення або усунення.

Наприклад, принципи збору даних про витрати і результати у поєднанні з особливостями діяльності установ охорони здоров'я не забезпечують коректність у зіставленні цих по-

казників. Дані про витрати фінансових ресурсів, що повинні представлятися кожною медичною установою, відносяться до всієї діяльності установи і не диференціюються за її складовими. Лікувально-профілактичні заклади надають як стаціонарну, так і амбулаторно-поліклінічну допомогу. Наявні дані не дозволяють аналізувати фінансові витрати для надання стаціонарної і амбулаторно-поліклінічної допомоги окремо. Проблемним також є питання пов'язане з тим, що багатопрофільні лікарні надають стаціонарну допомогу за кількома медичними спеціальностями, залежно від витрат ресурсів у розрахунку на одного пролікованого хворого. Тому для коректних порівнянь витрат бюджетних ресурсів і результатів роботи необхідно розподілити проведені витрати не тільки між стаціонарною й амбулаторною допомогою, але й між різними видами стаціонарної допомоги. Навіть якщо припустити, що розмежування фінансових витрат за різними видами допомоги буде коректно виконане і ввійде до складу показників обов'язкової звітності, то і в цьому випадку коректність порівняння різних медичних установ за найпростішим показником витрат фінансових ресурсів у розрахунку на пролікованого хворого буде дуже уразлива для критики. Дані статистики свідчать лише про ступінь завантаженості лікарень, що є єдиним на сьогодні кількісним вимірником ефективності роботи лікувальних закладів. Витратний порядок фінансування за відсутності обліку результуючих показників, за наявності кількох джерел фінансового забезпечення і загальної нестачі коштів, створює ситуацію, у якій постановка питання щодо оцінки ефективності використання бюджетних асигнувань є проблематичною.

Для покращення ситуації із фінансовим забезпеченням охорони здоров'я, головним завданням стає контроль держави за ефективністю використання бюджетних коштів з використанням даних, наведених у звітності бюджетних установ. Враховуючи це, Державною фінансовою інспекцією України розроблено теоретико-методологічні засади здійснення в Україні аудиту фінансово-господарської діяльності бюджетної установи щодо законності та ефективності використання бюджетних коштів, державного і комунального майна, складання достовірної фінансової звітності та організації дієвого внутрішнього фінансового контролю.

Аудит ефективності використання бюджетних коштів дозволяє:

- здійснити контроль за використанням бюджетних коштів суцільним порядком (щорічно аудитор аналізує і накопичує інформацію про діяльність суб'єкта господарювання та виявляє її недоліки);
- посилити відповідальність керівництва щодо організації контролю на всіх стадіях використання бюджетних коштів, за фактами порушень, виявлених під час дослідження господарюючого суб'єкта;
- зберегти бюджетні ресурси шляхом внесення своєчасних коригувань у межі бюджетного року, спрямованих на підвищення ефективності використання державного майна,

що належить суб'єктам господарювання державного сектора економіки, збільшення надходжень до державного бюджету від здійснення ними господарської діяльності;

- забезпечити впевненість зовнішніх користувачів у достовірності інформації про використання бюджетних коштів і публічне її оприлюднення.

Існує ряд проблемних питань, які суттєво знижують ефективність державного фінансового контролю в сфері охорони здоров'я в Україні, що вимагає вдосконалення організаційного забезпечення контрольно-ревізійної роботи в сфері охорони здоров'я, зокрема, за напрямками:

- інформування органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування про результати контрольно-ревізійної роботи. Сьогодні інформування органів державної влади проводиться за двома напрямками: інформування за результатами конкретних ревізій; інформування про факти порушень фінансової дисципліни, виявлені ревізіями фінансово-господарської діяльності підприємств, установ та організацій, що знаходяться на відповідній адміністративній території, за певний період часу. Разом із тим органи Державної контрольно-ревізійної служби України повинні брати активну участь у поточній роботі органів влади через інформування місцевого керівництва про поточну роботу служби, внесення на розгляд питань, рішення яких належать до компетенції місцевих органів влади. Надання, наприклад, регіональними державними фінансовими інспекціями пропозицій по запобіганню фінансових порушень дасть можливість Державній фінансовій службі України ініціювати перед органами державної влади прийняття відповідних заходів законодавчого впливу;
- координація роботи з органами відомчого контролю. Наприклад, функції відомчого контролю і органів Державної контрольно-ревізійної служби України дуже близькі. Тому ці органи мають тісно співпрацювати за напрямками: погодження планів роботи відомчих контрольно-ревізійних підрозділів; надання органам відомчого контролю організаційно-методичної допомоги; залучення відомчих контролюючих органів до спільних ревізій;
- інформування громадськості через засоби масової інформації про результати фінансового контролю в сфері охорони здоров'я та заходи щодо забезпечення дотримання фінансової дисципліни.

Висновки

Отже, удосконалення взаємодії органів влади в процесі здійснення фінансового контролю в сфері охорони здоров'я необхідно здійснювати з метою:

- усунення паралелізму і дублювання функцій у діяльності суб'єктів фінансового контролю шляхом розмежування їх функцій;
- забезпечення координації роботи суб'єктів фінансового контролю в частині планування, організації і здійснення контрольних заходів;

- обміну інформацією між суб'єктами фінансового контролю для боротьби з взаємопов'язаними між собою фінансовими правопорушеннями в сфері охорони здоров'я;
- формування єдиних методологічних і методичних основ діяльності суб'єктів фінансового контролю в сфері охорони здоров'я;
- забезпечення ефективності роботи суб'єктів державного фінансового контролю в сфері охорони здоров'я.

Список використаних джерел

1. Оспіщева В.І. Фінанси. Навч. посіб. / О.П. Близнюк, Л.І. Лачкова, В.І. Оспіщева та ін.; За ред. В.І. Оспіщева. – К.: Знання, 2006. – 415 с
2. Стефанюк І.Б. Фінансовий контроль: визначення поняття і системи [Текст] // Економіка. Фінанси. Право. – 2007.
3. Наказ Головного контрольно-ревізійного управління України та Державної податкової адміністрації України від 22.12.2001

№143/514 (із змінами) «Про затвердження порядку взаємного інформування органів державної контрольно-ревізійної служби України та органів державної податкової служби України про факти фінансових порушень та вжиті заходи» // [Електрон. ресурс]: режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0030-02.

4. Порядок обміну інформацією між Міністерством фінансів України та Державною податковою адміністрацією України, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2006 №317 (в редакції наказу Міністерства фінансів України від 12.09.2006 №888) // [Електрон. ресурс]: режим доступу: www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=322595&cat_id=322535.

5. Наказ Державного казначейства України та Головного контрольно-ревізійного управління України «Про окремі питання взаємодії органів Державного казначейства України та державної контрольно-ревізійної служби в Україні» від 27.12.2006 №352/420 // [Електрон. ресурс]: режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0010-05

П.П. МАЗУРОК,
д.е.н., професор, Криворізький національний університет,
А.М. ХАРИТОНОВА,
аспірант, Криворізький національний університет

Окреслення взаємозв'язку понятійних категорій «економічно активне населення» та «людський потенціал»

У статті досліджено існуючі наукові позиції на зміст поняття «економічно активне населення», визначено його взаємозв'язок з економічною категорією «людський потенціал» та надано авторське бачення його змістовної характеристики з окресленням встановлених переваг.

Ключові слова: економічно активне населення, людський потенціал, ринок праці, робоча сила, трудовий потенціал, працездатне населення, безробіття, Міжнародна організація праці.

В статье исследованы существующие научные позиции содержания понятия «экономически активное население», определена его взаимосвязь с экономической категорией «человеческий потенциал» и представлена авторская позиция его содержательной характеристики с описанием установленных преимуществ.

Ключевые слова: экономически активное население, человеческий потенциал, рынок труда, рабочая сила, трудовой потенциал, трудоспособное население, безработица, Международная организация труда.

This article explores the current scientific position on the meaning of «economically active population», defined by its relationship to the economic category of «human potential» and given the author's vision of its essential features of a definition set of advantages.

Keywords: economically active population, human potential, labor market, labor, labor potential, working-age population, unemployment, international labor organization.

Постановка проблеми. Сучасна Україна потерпає від трансформаційно економічних змін розвитку суспільства, що має негативний вплив на людський потенціал. Така ситуація пояснюється суттєвими економічними коливаннями, які викликані ринковими регуляторами, що були обрані за основу розвитку країни. Як показує час, людський потенціал України досить повільно адаптується в ринковій ніші, а, як наслідок, наяву: диспропорції на ринку попиту і пропозиції робочої сили; низький рівень доступності до отримання відповідного кваліфікаційного рівня; недостатня та неврегульована законодавством соціальна захищеність населення; значний рівень міграції інтелектуальної частини нації та достатньо високий рівень зубожіння населення. Реалії сьогодення свідчать про відсутність дієвої соціально-економічної політики, здатної полишити спадщину останніх двох десятиліть розвитку людського потенціалу.

Існує нагальна проблема термінового вирішення, яка за змістом характеризується доцільністю та необхідністю переосмислення ролі людського потенціалу в Україні, можливість реалізувати його навички, вміння та досвід в тих умо-